

- Падпісаны кантракт на пастаўку і транзіт газу.
- Беларусь выключылі з Генеральнай сістэмы гандлёвых прэферэнцый.
- Знізіліся тэмпы росту ў паліўнай прамысловасці.
- Рост экспарту нафтапрадуктаў запаволіўся.
- Урад падрыхтаваўся да падаражання газу.
- Павялічаны устаўны фонд Беларускага банка.

Палітыка: выключэнне Беларусі з Генеральнай сістэмы гандлёвых прэферэнцый

У снежні Еўрапейскі Саюз пасля доўгіх дыскусій прыняў рашэнне выключыць Беларусь з Генеральнай сістэмы гандлёвых прэферэнцый (ГСГП). Раследаванне па ініцыятыве Міжнароднай арганізацыі працы аб парушэнні правоў незалежных прафсаюзаў у Беларусі цягнулася каля чатырох гадоў. За гэты час, на думку ЕС, не было прынята канкрэтных крокаў па выпраўленні сітуацыі. Дадзенае рашэнне набудзе моц з 1 ліпеня 2007 г., калі сітуацыя з правамі прафсаюзаў не зменіцца. Выключэнне Беларусі з ГСГП у першую чаргу датычыць экспарту тэкстылю, драўніны і хімічных валокнаў.

Рэальны сектар: зніжэнне тэмпаў росту ў паліўнай прамысловасці

У студзені-лістападзе афіцыйная статыстыка зарэгістравала павышэнне тэмпаў росту ВУП з 9.7 да 9.9% г/г. Верагодна, яно тлумачылася "бумам" у сельскай гаспадарцы, дзе рост вытворчасці паскараецца трэці месяц запар. У гандлі тэмпы росту не змяніліся, на транспарце, у будаўніцтве – знізіліся. У прамысловасці пры павелічэнні вытворчасці за студзень-лістапад на 11.9% г/г тэмпы яе росту знізіліся ва ўсіх ключавых галінах. Найбольш істотна знізіліся тэмпы росту ў паліўнай прамысловасці, што было выклікана запаволеннем росту паставак нафты з Расіі. Тым не менш, дадзенае галіна забяспечыла 45% прыросту прамысловай вытворчасці за 11 месяцаў, а тэмпы яе прыросту былі ў 3.2 разы вышэй, чым у сярэднім па астатніх галінах прамысловасці.

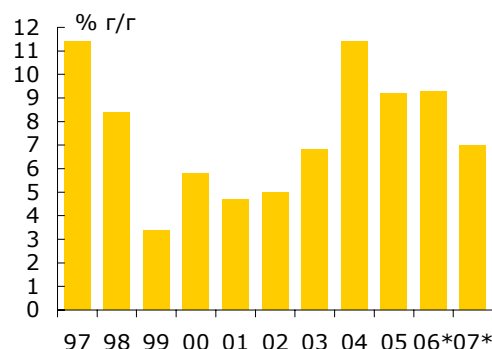
Рост выпуску суправаджаўся паніжэннем зарэгістраванага беспрацоўя (напрыканцы лістапада яно складала 1.2% да эканамічна актыўнага насельніцтва). Аднак на паседжанні Савета міністраў па пытаннях занятасці, якое адбылося ў лістападзе, міністр працы прызнаў, што фактычная колькасць беспрацоўных значна перавышае афіцыйна зарэгістраваную. У Беларусі ўпершыню было праведзенае выбарачнае даследаванне працоўнай сілы, згодна з якім да беспрацоўных былі аднесеныя 364 тыс. чалавек (афіцыйна зарэгістраваных 52.6 тыс. чалавек). Акрамя таго, істотна вышэйшай за афіцыйныя дадзеныя выявілася колькасць занятых і колькасць працоўных мігрантаў. З 960 тыс. занятых, не зарэгістраваных афіцыйнай статыстыкай, прыкладна 200 тыс. працуюць не ў Беларусі, а 760 тыс. – у "цэнявым" сектары.

Структурныя тэндэнцыі: падпісаны кантракт з Газпрамам на пастаўку і транзіт газу

Энергетыка. 31 снежня ў Маскве быў падпісаны кантракт на пастаўку расійскага газу ў Беларусь і яго транзіт праз яе тэрыторыю. У 2007 г. кошт газу для Беларусі складзе USD 100 за 1000 м³ (USD 46.68 у 2006 г.). Кошт транзіту па сетках Белтрансгазу вырас з USD 0.75 за транзіт 1000 м³ на

Насельніцтва: 9.75 млн чалавек
Прамысловасць / ВУП: 27.4%
Сельская гаспадарка / ВУП: 7.5%
Інвестыцыі / ВУП: 23.3%
Экспарт: Расія 35.8%, ЕС 44.1%
Імпорт: Расія 60.5%, ЕС 21.4%

Динаміка рэальнага ВУП

* ацэнка за 2006 г. і прагноз на 2007 г. – Даследчы цэнтр ІПМ.
Крыніца: Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Даследчы цэнтр ІПМ

Нямецкая эканамічная група ў Беларусі

220088 г. Мінск, вул. Захарова, 76

Тэл./факс +375 (17) 210 0105

Электронная пошта bmer@research.by

Вэб-сайт <http://research.by/>

© Даследчы цэнтр ІПМ, 2007

100 км да USD 1.45. Таксама быў узгоднены графік падвышэння кошту (часткова ўвязаны з графікам падвышэння цаны на газ для расійскіх спажыўцоў): у 2008 г. кошт складзе 67% еўрапейскага (за вылікам кошту транзіту), у 2009 г. – 80%, у 2010 г. – 90%, у 2011 г. – 100%. Па сцвярджэнні беларускага боку стаўка транзіту будзе падвышацца прапарцыйна кошту на газ. Нарэшце, была дасягнутая дамоўленасць аб продажы Газпраму 50% акцый Белтрансгазу за USD 2.5 млрд. Гэтую суму Газпрам выплаціць роўнымі часткамі ў 2007–2010 гг.

Умовы пагаднення значна выгодней за першапачатковыя патрабаванні расійскага боку, у прыватнасці, Беларусь дамаглася паступовага павышэння цэнаў на газ, а таксама выплаты 50% яго кошту грашовымі сродкамі, а не ў лік паставак газу, як планаваў расійскі бок. Акрамя таго, поўны пераход Газпраму 50% уласнасці ў Белтрансгазе адбудзецца толькі ў 2010 г. З улікам сродкаў, атрыманых ад продажу Белтрансгазу і ўзрослых даходаў ад транзіту расійскага газу, дадатковыя выдаткі Беларусі ад павышэння цаны на газ у 2007 г. складуць USD 300–500 млн. Больш за тое, Беларусь можа эканоміць за кошт зніжэння ўласнай вытворчасці электраэнергіі пры павелічэнні яе імпарту, а сродкі, атрыманыя за акцыі Белтрансгазу, накіраваць на інвестыцыі ў павышэнне энергаэфектыўнасці.

Знешні гандаль: супярэчнасці паміж Беларуссю і Расіяй па пытаннях паставак нафты

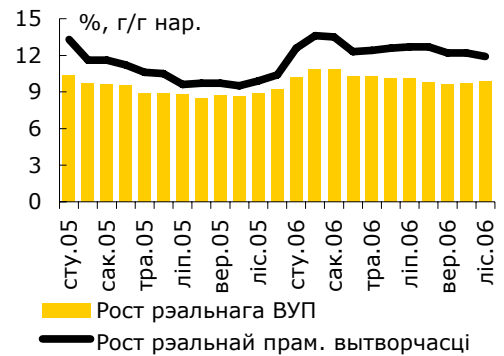
У студзені-кастрычніку дэфіцыт гандлю таварамі вырас да USD 1.62 млрд (USD 0.26 млрд у папярэднім годзе). Гэта тлумачыцца павелічэннем дэфіцыту ў гандлі з Расіяй (з USD 3.4 млрд да USD 5.2 млрд). Дадатнае сальда ў гандлі з краінамі па-за СНД працягвае расці, аднак рост яго запаволюецца, паколькі, як і ў гандлі з Расіяй, імпорт з гэтых краін расце хутчэй за экспарт. Прычынай запавольвання росту экспарту ў краіны па-за СНД з'яўляецца зніжэнне тэмпаў росту экспарту нафтапрадуктаў у выніку памяншэння імпарту нафты з Расіі напрыканцы 2006 г. У прыватнасці, расійская кампанія "Транснафта" знізіла пастаўкі ў Беларусь, матываваўшы гэта непаладкамі на нафтапрадукце "Дружба". У выніку ў кастрычніку 2006 г. на Наваполацкі нафтапрадукцыйны завод было пастаўлена 520 тыс. тон нафты замест абумоўленых 610 тыс. тон, а на Мазырскі – 440 замест 725 тыс. тон.

Не дачакаўшыся ўрэгулявання пытання аб падзеле пошлін на нафтапрадукты, якія экспартуе Беларусь, у снежні Расія ўвяла пошліну на нафту, якая пастаўляецца ў Беларусь з 1 студзеня 2007 г., у памеры USD 180.7 за тону. У якасці кроку ў адказ Беларусь увяла з 1 студзеня 2007 г. пошліну на расійскую нафту, якая транспартуецца па беларускіх нафтаправодах, разліковая велічыня якой у студзені складала USD 45 за тону. Гадавы аб'ём транзіту расійскай нафты праз Беларусь складае каля 80 млн. тон. Беларускі бок плануе дасягнуць пагаднення аб адмене пошліны ў студзені 2007 г., таму гадавы кантракт на пастаўкі расійскай нафты яшчэ не заключаны.

Дзяржаўныя фінансы: урад падрыхтаваўся да падаражання энерганосьбітаў

У кастрычніку рост даходаў кансалідаванага бюджэту троху паскорыўся, а выдаткаў, наадварот, запаволюецца. У студзені-кастрычніку даходы склалі 48.7, выдаткі – 45.2% ВУП (адпаведна 48.1 і 45.4% ад ВУП у папярэднім годзе). У выніку прафіцыт бюджэту дасягнуў нязвычайна высокага для канца году ўзроўню ў 3.5% ад ВУП. Гэта значыць, верагодна, што ўрад накоплівае сродкі напярэдадні павышэння коштаў

ВУП і прамысловая вытворчасць

Крыніца: Міністэрства статыстыкі і аналізу.

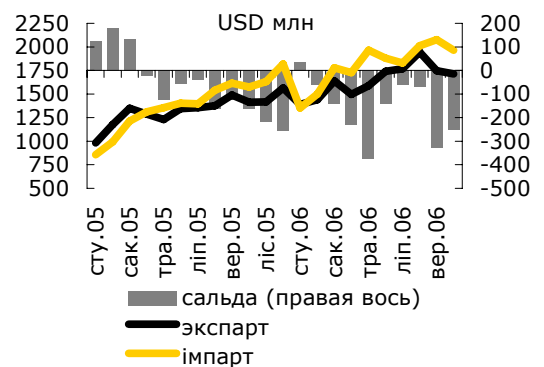
Унёсак у прырост прамысловай вытворчасці

студзень-лістапад 2006 г.	тэмп прыросту	унёсак у прырост
Электраэнергетыка	4.2	0.3
Паліўная	26.4	5.4
Чорная металургія	11.9	0.5
Хімічная і нафтахімічная	6.5	0.7
Машынабудаванне і металаапрацоўка	10.3	2.2
Дрэваапрацоўка	2.8	0.1
Будаўнічых матэрыялаў	14.0	0.4
Лёгкая	2.6	0.1
Харчовая	7.2	1.0
Іншыя	10.4	1.2
Прамысловасць, усяго	11.9	11.9

Заўвага. Тэмп прыросту – % г/г; унёсак у прырост – адсоткавых пунктаў.

Крыніца: разлікі па дадзеных Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Дынаміка знешняга гандлю таварамі

Крыніца: Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Унёсак таварных груп у прырост экспарту і імпарту

студзень-кастрычнік 2006	адсоткавых пунктаў	
	экспарт	імпорт
Харчовыя прадукты	1.3	2.0
Мінеральныя прадукты	16.4	13.8
Хімічная прадукцыя	2.2	4.6
Тэкстыль	0.2	0.4
Некаштоўныя металы	1.9	3.9
Машыны і абсталяванне	1.7	6.4
Транспартныя сродкі	2.4	2.8
Іншыя тавары	0.5	2.4
Усяго, % г/г	26.6	36.4

Крыніца: разлікі па дадзеных Міністэрства статыстыкі і аналізу.

на энерганосьбіты ў 2007 г. Аб гэтым, на нашу думку, сведчыць і стварэнне ў бюджэце Фонду нацыянальнага развіцця, які фармуецца за кошт пералічэння ў яго часткі прыбытку ключавымі экспарцёрамі. Першапачаткова ў бюджэце на 2006 г. даходы фонду планаваліся ў памеры BYR 61.9 млрд, аднак на працягу году план некалькі разоў пераглядаўся. Напрыканцы лістапада ўрад зноў перагледзеў велічыню дадзенага фонду і норму адлічэння з прыбыткаў такіх прадпрыемстваў як Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод, ААА "МНПЗ плюс", Беларуснафта, Беларускалій і інш. У выніку планаваны памер фонду дасягнуў BYR 1.3 трлн (прыкладна 1.7% ад гадавога ВУП).

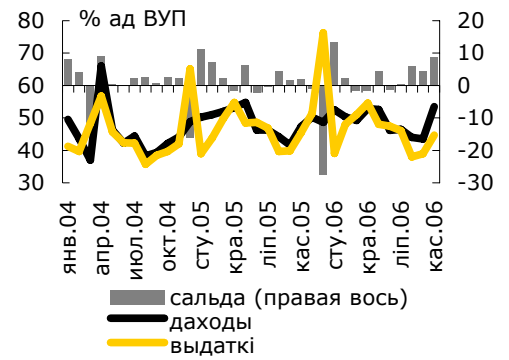
Манетарная палітыка: рост золатавалютных рэзерваў

У лістападзе, насуперак узросламу попыту большасці эканамічных агентаў на замежную валюту, працягвалі расці афіцыйныя рэзервовыя актывы. Кіруючыся даручэннем А. Лукашэнкі аб забеспячэнні іх росту па выніках году, НББ стымуляваў запазычванне замежнай валюты камерцыйнымі банкамі на знешніх рынках і наступны яе продаж на ўнутраным рынку. У выніку чыстыя замежныя актывы камерцыйных банкаў ў лістападзе знізіліся на USD 214.1 млн (у кастрычніку яны знізіліся на USD 106.1 млн). Таму, нягледзячы на зніжэнне дэпазітаў ураду ў замежнай валюце ў НББ (на USD 118.1 млн), афіцыйныя золатавалютныя рэзервы ў лістападзе павялічыліся на USD 90.5 млн (7.1% м/м), што забяспечыла прырост чыстых замежных актываў НББ на BYR 111.7 млрд. Акрамя таго, у лістападзе НББ актывізаваў рэфінансаванне банкаў, павялічыўшы свае патрабаванні да іх на 210.7 млрд (15.4% м/м). У выніку за лістапад грашовая база павялічылася на 3.1% м/м, а ў гадавым разліку – на 41.0% г/г (32.3% г/г у кастрычніку).

Павелічэнне грашовай прапановы і штучнае перанакіраванне актываў банкаў са знешняга сектару ва ўнутраную эканоміку дазвалялі дасягнуць захавання высокіх тэмпаў росту крэдытаў. У лістападзе тэмп росту крэдытавання эканомікі дасягнуў 55.4% г/г (52.6% г/г у кастрычніку). Палітыка НББ троху панізла патрэбу банкаў у нацыянальнай валюце, аднак павялічыла іх попыт на замежную валюту. Таму ў лістападзе стаўкі па абавязках у нацыянальнай валюце крыху знізіліся, а ў замежнай валюце – выраслі. У такой сітуацыі тэмпы росту рублёвых кампанентаў грашовай аграгатаў у лістападзе практычна не змяніліся. Тэмп росту наяўных грошай склаў 46.0% г/г, а тэрміновых дэпазітаў – 62.6% г/г. Тэмп росту валютных дэпазітаў крыху павялічыўся і дасягнуў 24.1% г/г (22.7% г/г у кастрычніку). У выніку рублёвая грашовая маса павялічылася ў лістападзе на 2.0% м/м, а шырокая грашовая маса – на 1.8% м/м. У гадавым разліку іх тэмпы росту склалі адпаведна 51.3 і 42.2% г/г (51.5 і 41.7% г/г у кастрычніку).

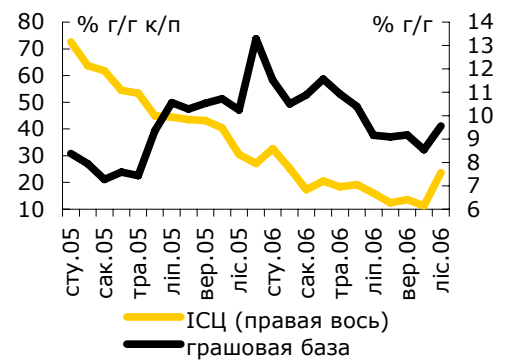
Інфляцыя ў лістападзе склала 7.6% г/г, што на 1.4 адсоткавага пункта болей чым у кастрычніку. Паскарэнне росту спажывецкіх цэнаў (у лістападзе яны выраслі на 1.8% м/м) адбылося з прычыны рэзкага падаражання ацяплення – на 30.9% м/м. Верагодна, урад пайшоў на гэты крок напярэдадні падаражання расійскага газу, каб пазбегнуць рэзкага павышэння коштаў на паслугі ЖКГ у 2007 г. Курс беларускага рубля ў адносінах да даляра ЗША у снежні не змяніўся і склаў 2140 BYR/USD.

Кансалідаваны бюджэт

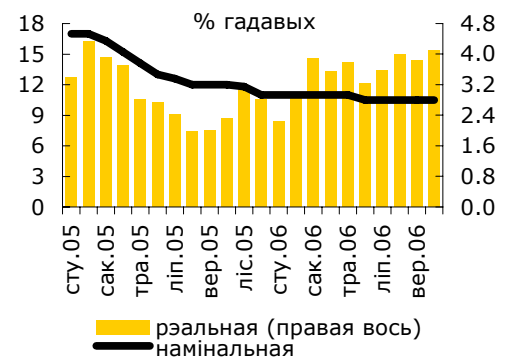
Крыніца: разлікі па дадзеных Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Грашовая база і ІСЦ

Крыніца: разлікі па дадзеных НББ і Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Стаўка рэфінансавання

Крыніца: разлікі па дадзеных НББ і Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Банкаўскі сектар: павялічаны ўстаўны фонд Беларусбанка

Напрыканцы лістапада ў адпаведнасці з загадам прэзідэнта зноў быў павялічаны ўстаўны фонд Беларусбанка і, адпаведна, доля дзяржавы ў ім. Пры гэтым выкарыстоўвалася стандартная схема. Унёсак дзяржавы ва ўстаўны фонд банку вырас на BYR 250 млрд за кошт сродкаў кансалідаванага бюджэту, а для пагашэння паўсталага дэфіцыту ўрад выпусціў на дадзеную суму дзяржаўныя доўгатэрміновыя аблігацыі, якія выкупіў Беларусбанк. Такая схема павелічэння ўласнага капіталу дзяржаўных банкаў не вырашае праблем нізкай капіталізацыі беларускай банкаўскай сістэмы. Акрамя таго, яна прыводзіць да яшчэ большага ўзмацнення яе структурных дыспрапорцый і павелічэння квазі-фіскальнай ролі дзяржаўных банкаў у эканоміцы.

У снежні Еўрапейскі банк рэканструкцыі і развіцця прыняў новую стратэгію па супрацы з Беларуссю на 2007–2008 гг. У межах дадзенай стратэгіі ў 2007 г. прадугледжваецца выдзяленне беларускімбанкам крэдытнай лініі на EUR 25 млн для выдачы крэдытаў малому і сярэдняму бізнэсу. Акрамя таго, плануецца стварэнне ў Беларусі банка мікрафінансавання з удзелам ЕБРР. Рэалізацыя дадзеных праектаў зробіць добры ўплыў на доступ малых прадпрыемстваў да крэдытных рэсурсаў.

Эканамічныя тэндэнцыі		4 кв. 04	1 кв. 05	2 кв. 05	3 кв. 05	4 кв. 05	1 кв. 06	2 кв. 06	3 кв. 06	вер. 06	кас. 06	ліс. 06
Рост рэальнага ВУП	% г/г	11.7	9.7	8.2	8.3	10.7	10.9	9.4	8.6	--	--	--
Рост рэальнага ВУП	% г/г нар.	11.4	9.7	8.9	8.7	9.2	10.9	10.1	9.6	9.6	9.7	9.9
Рэальная прамысловая вытворчасць	% г/г нар.	15.9	11.4	10.3	9.7	10.4	13.5	12.6	12.2	12.2	12.2	11.9
Рэальная сельскагаспа- дачая вытворчасць	% г/г нар.	12.6	12.5	10.1	3.0	2.1	10.1	6.9	2.2	2.2	3.7	5.6
ІСЦ	% г/г к/п	14.4	11.9	10.0	9.8	8.0	6.8	7.0	6.4	6.4	6.2	7.6
ІЦВПП	% г/г к/п	18.8	14.2	12.1	10.5	10.2	8.3	8.1	8.0	8.0	7.7	7.8
Экспарт тавараў (USD)*	% г/г	42.4	21.8	17.2	15.1	11.5	27.5	24.9	29.3	17.2	21.4	--
Імпарт тавараў (USD)*	% г/г	56.0	0.6	3.6	7.8	-5.3	51.3	37.0	30.0	28.5	24.6	--
Сальда гандлю таварамі (дадзеныя НББ)	USD млн. нар.	-2066	452	345	43	-527	-134	-785	-1220	-1220	-1449	--
Бягучы рахунак	USD млн нар.	-1043	723	945	989	469	126	-305	-492	-492	--	--
Бягучы рахунак	% ВУП нар.	-4.6	12.1	7.3	4.6	1.6	1.7	-1.9	-1.9	-1.9	--	--
Міжнародныя рэзервы	USD млн к/п	770	975	1130	1189	1297	1290	1154	1155	1155	1279	1369
Грашовая база	% г/г к/п	42	21	39	50	74	53	48	38	38	32	41
Стаўка па крэдытах у беларускіх рублях**	% гадавых, к/п	18	19	15	14	12	12	11	12	12	12	12
Абменны курс (афіцыйны)	BYR/USD с/п	2173	2164	2151	2150	2150	2151	2146	2142	2141	2141	2140
Абменны курс (афіцыйны)	BYR/EUR с/п	2810	2840	2713	2623	2558	2587	2694	2729	2729	2701	2755

* тэмпы росту даляравых паказнікаў (крыніца: разлікі па дадзеных Міністэрства статыстыкі і аналізу).

** намінальная стаўка па новых крэдытах юрыдычным асобам (крыніца: НББ).

Крыніцы: Міністэрства статыстыкі і аналізу і НББ.

Асноўныя эканамічныя паказнікі		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Намінальны ВУП*	BYR трлн	3.026	9.134	17.173	26.613	36.565	49.991	63.678
Намінальны ВУП **	USD млрд	5.4	8.9	12.1	14.5	17.7	23.1	29.5
Рост рэальнага ВУП	% г/г	3.4	5.8	4.7	5.0	7.0	11.4	9.2
Прамысловая вытворчасць	% г/г	10.3	7.8	5.9	4.5	7.1	15.9	10.4
Сельскагаспадарчая вытворчасць	% г/г	-8.3	9.3	1.8	0.7	6.6	12.6	2.1
ІСЦ	% г/г с/п	294	169	61	43	29	18	10
ІСЦ	% г/г к/п	251	108	46	35	25	14	8
ІЦВПП	% г/г с/п	355	186	72	41	38	24	12
ІЦВПП	% г/г к/п	245	166	41	42	29	19	10
Экспарт (т/п, USD)	% г/г	-8.5	17.6	10.4	8.6	24.0	38.3	15.6
Імпарт (т/п, USD)	% г/г	-19.0	21.0	8.2	9.1	27.1	41.4	4.0
Бягучы рахунак	USD млн	-194	-338	-394	-311	-424	-1206	469
Бягучы рахунак	% ВУП	-3.6	-3.9	-3.2	-2.1	-2.4	-5.2	1.6
ПЗІ (чыстыя)	USD млн	443	119	96	453	170	163	303
Міжнародныя рэзервы	USD млн	305	357	347	457	474	770	1297
Сальда дзяржбюджэту***	% ВУП	-2.9	-0.6	-1.6	-0.2	-1.6	0.0	-0.6
Унутраны дзяржаўны доўг	% ВУП к/п	5.7	4.5	6.1	5.4	5.5	5.7	5.8
Знешні доўг (сукупны)	% ВУП к/п	41.8	24.4	24.8	27.0	23.7	21.4	17.9
Грашовая база	% г/г к/п	204	52	225	32	50	42	74
Абменны курс (НББ)*	BYR/USD с/п	572	1035	1394	1784	2075	2160	2154
Абменны курс (НББ)*	BYR/USD к/п	925	1213	1580	1920	2156	2170	2152
Спрэд****	% с/п	128.2	44.4	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0
Спрэд****	% к/п	189.1	2.8	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0
Абменны курс (НББ)*	BYR/EUR с/п	270	651	1239	1690	2353	2684	2681
Абменны курс (НББ)*	BYR/EUR к/п	323	1097	1392	1989	2695	2956	2550

* 1 студзеня 2000 г. адбылася дэнамінацыя беларускага рубля (1:1000). Дадзеныя за 1999 г. прадстаўлены ў «новых» беларускіх рублях.

** ВУП у даляравым эквіваленце за 1999–2000 гг. разлічаны па рынкавым (неафіцыйным) валютным курсе (крыніца: Даследчы цэнтр ІПМ).

*** спрэд паміж безнаяўным курсам ценявога рынку і афіцыйным курсам (крыніца: Даследчы цэнтр ІПМ).

Крыніцы: Міністэрства статыстыкі і аналізу, Міністэрства фінансаў, НББ, Даследчы цэнтр ІПМ.

Умоўныя азначэнні:

г/г	змены год да году	млрд	мільярд
ІСЦ	індэкс спажывецкіх цэнаў	нар.	нарастаючым вынікам
ІЦВПП	індэкс цэнаў вытворцаў прамысловай прадукцыі	НББ	Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь
к/п	на канец перыяду	ПЗІ	прамыя замежныя інвестыцыі
м/м	змены за месяц	с/п	сярэдняя за перыяд
млн	мільён	трлн	трыльён